

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2539 จำนวน 8 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ จำนวน 8 คน และหัวหน้าคณะวิชา / แผนกวิชา จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ และแบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชา จำนวน 8 คน และหัวหน้าคณะวิชา / แผนกวิชา จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้น 97 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาความถี่ และค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปี อายุราชการ 26 - 30 ปี จุดจบสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาระหว่าง 1 - 5 ปี

1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 - 50 ปี อายุราชการระหว่าง 16 - 20 ปี จุดจบสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ ระหว่าง 1 - 2 ปี

1.3 หัวหน้าคณะวิชา / แผนกวิชา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 - 50 ปี อายุราชการระหว่าง 16 - 20 ปี จุดจบสูงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าคณะวิชา / แผนกวิชา ระหว่าง 1 - 5 ปี

2. สภาพและปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการ

2.1 การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร

การดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานทางวิชาการ สถานศึกษาทุกแห่งคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้น และปรัชญาของกรมอาชีวศึกษา และความสอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่จะแจ้งนโยบายการดำเนินงานทางวิชาการ โดยการแจ้งในที่ประชุม แจ้งผ่านหัวหน้าแผนกวิชาถึงอาจารย์ในแผนกวิชา และจัดพิมพ์ไว้ในเอกสารของฝ่ายวิชาการ ซึ่งแจกให้อาจารย์ทุกคน

สำหรับการจัดแผนการเรียน สถานศึกษาทุกแห่ง มีการจัดแผนการเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร โดยจัดเป็นวิชาหลัก และวิชาเลือก ซึ่งวิชาหลัก ประกอบด้วย คณะวิชา พื้นฐาน คณะวิชาสามัญ และวิชาชีพ ส่วนวิชาเลือก ประกอบด้วย วิชาการ และวิชาเลือกเสรี และกำหนดให้ผู้เรียนต้องผ่านการฝึกงานแทนการเลือกวิชาเลือกเสรี จึงจะจบหลักสูตร

ในด้านการส่งเสริมการวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการ และจุดหมายของหลักสูตร สถานศึกษาทุกแห่งมีการประชุมชี้แจงหรือประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดทำแผนงาน

ส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ จัดทำโดยกำหนดนโยบายแล้ว มอบให้แต่ละคณะวิชา/แผนกวิชา/ฝ่าย/งาน เขียนแผน/โครงการ คณะวิชา/แผนกวิชา ประชุมเขียนแผนงาน/โครงการ ร่วมกันแล้วนำเสนองานหรือฝ่ายที่รับผิดชอบทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีคณะกรรมการแผนงานของสถานศึกษาพิจารณาถ่วงน้ำหนักของความเป็นไปได้ และความเหมาะสมแล้วเสนออนุมัติแผน / โครงการ ซึ่งได้มีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพท้องถิ่นและความพร้อมของสถานศึกษา และวิเคราะห์งบประมาณในแต่ละปีให้ เหมาะสมกับแผนปฏิบัติงานงาน

ในด้านการส่งเสริมการดำเนินงานของฝ่ายวิชาการให้เป็นไปตามแผน สถานศึกษาทุกแห่ง มีการประชุมชี้แจงโครงการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดพิมพ์แผนงาน / โครงการ เผยแพร่ และแจ้งให้อาจารย์ทราบ มีแผ่นป้ายแสดงแผนการปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ รวมทั้งจัดทำเป็นแผ่นป้ายแสดงปฏิทินปฏิบัติงานของคณะวิชา / แผนกวิชา แสดงวันเดือนปี ที่เริ่มต้นและสิ้นสุดของงาน / โครงการ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบให้เห็นชัดเจน มีการประสานงานให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ และขวัญกำลังใจ

ในด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานทางวิชาการ สถานศึกษาทุกแห่ง มีการติดตามตรวจสอบ โดยผู้ปฏิบัติงานรายงานตามสายการบังคับบัญชา และผู้บริหารสถานศึกษา ตรวจสอบอาคารเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีแผนติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ซึ่งแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นลายลักษณ์อักษร และมีปฏิทินปฏิบัติงานวิชาการ ซึ่งระบุผู้รับผิดชอบระยะเวลาในการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลตามแผนชัดเจน

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาไม่สามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 การดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่

การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดตามวุฒิการศึกษา ความสามารถ และประสบการณ์ของอาจารย์ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ เป็นผู้จัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบในสายงานวิชาการให้ครบทุกหน้าที่ ซึ่งระบุไว้ในเอกสารคำสั่งของสถานศึกษา ส่วนการจัดอาจารย์เข้าสอนในคณะวิชา / แผนกวิชา จัดให้สอนตามวิชาเอก วิชาโท หรือความถนัด ใช้วิธีการประชุมอาจารย์ในคณะวิชา / แผนกวิชา เพื่อจัดแบ่งรายวิชาและห้องเรียน

ในด้านการติดตามประเมินผลการจัดบุคลากร สถานศึกษาทุกแห่ง ติดตามประเมินผลจากการรายงานของหัวหน้าคณะวิชา/แผนกวิชา และจากการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ สถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่อง ขาดอาจารย์ผู้สอนในบางวิชา

2.3 การดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

การดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ สถานศึกษาทุกแห่งมีวัตถุประสงค์ / เป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในการวางแผนพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดโครงการพัฒนาบุคลากรไว้ในแผนปฏิบัติงานวิชาการ โดยวิเคราะห์ความจำเป็นจากนโยบายของสถานศึกษาและหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป ความจำเป็นของหน่วยงาน และการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร และ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร โดยคำนึงถึงความต้องการของอาจารย์ การก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยี และ ผู้รับการพัฒนาศาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้น ได้แก่ วิธีการจัดประชุม จัดให้มีการนิเทศ อบรม สัมมนา และมีปฏิบัติการภายในสถานศึกษา กิจกรรมไปอบรมศึกษาดูงาน ชมการสาธิตจากหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ และกิจกรรมปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่และอาจารย์ที่บรรจุใหม่

การส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนไปอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน หรือศึกษาต่อตามสถาบันต่าง ๆ สถานศึกษาส่วนใหญ่ จะแจ้งข่าวให้ทราบตามหนังสือราชการ และการประชาสัมพันธ์ และมีการออกหนังสือคำสั่งของสถานศึกษา ให้อาจารย์ไปอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงานทางวิชาการ

ส่วนการจัดกิจกรรมต่อเนื่องเมื่ออาจารย์ผู้สอนไปอบรมสัมมนา หรือศึกษาดูงานกลับมาแล้ว ส่วนใหญ่จะให้อาจารย์ผู้สอนส่งรายงานการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน ให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง และให้อาจารย์ผู้สอนนำเสนอรายงานการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่อาจารย์ในแผนกวิชาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งระบุไว้ในเอกสารบันทึกการประชุม ถึงกรให้อาจารย์นำมาผลที่ได้จากการอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน มาปฏิบัติและขยายผลตามที่ได้รับการพัฒนา

ในการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกต การปฏิบัติงาน และการพิจารณาผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ประสบปัญหา คือ ไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของอาจารย์ได้มากเท่าที่ควร

2.4 การดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน

การดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการจัดสื่อการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีนโยบาย ให้อาจารย์ผู้สอนผลิตสื่อขึ้นใช้เอง และส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน โดยมีคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อการบริการสื่อการเรียนการสอน และมีการอำนวยความสะดวกด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อ

การกระตุ้นส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอน สถานศึกษาทุกแห่ง ให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาสเยี่ยมชมและดูงานในสถานศึกษา ที่มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

การจัดหาสื่อการเรียนการสอนในคณะวิชา/แผนกวิชา สถานศึกษาส่วนใหญ่ ได้จากการจัดซื้อและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันผลิต และพัฒนาหรือจัดทำสื่อประเภทภาพขึ้นใช้เอง

ในด้านการจัดเก็บ การบำรุงรักษา และบริการสื่อการเรียนการสอน สถานศึกษาทุกแห่ง มีหัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน จัดเก็บดูแลและบำรุงรักษา

ในการติดตามประเมินผลสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่ ใช้วิธีสอบถามอาจารย์ผู้สอน สังเกตการสอนของอาจารย์ผู้สอน สอบถามผู้เรียน และประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหา เรื่อง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอน ไม่เพียงพอ

2.5 การดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

การดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน สถานศึกษาทุกแห่ง มีจุดเน้นเรื่องการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี และความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ ซึ่งคณะวิชา/แผนกวิชา จะมีส่วนร่วมในการจัดบริการ โดยการประสานงานกับงานฝ่าย ต่าง ๆ

ในด้านการจัดบริการแนะแนว สถานศึกษาทุกแห่งมีสถานที่ให้บริการแนะแนวเป็นส่วน มีอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการแนะแนว มีระเบียบและตมที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพียงพอ และ มีระบบบริการที่ดี

ในด้านการจัดบริการห้องสมุด สถานศึกษาทุกแห่ง มีสถานที่เป็นส่วนเฉพาะ มีบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเต็มเวลา มีระบบการสืบค้นหนังสือ / ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนการจัดบรรยากาศที่ดูใจและเอื้อต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดบริเวณให้สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบและสวยงาม และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์อาคารสถานที่ให้เพียงพอ และได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพดี มีการจัดป้ายนิเทศของคณะวิชา/แผนกวิชา เกี่ยวกับวิชาการ และสิ่งที่น่ารู้ และสนับสนุนให้ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนจัดทำเอกสารวิชาการเผยแพร่

สำหรับปัญหาการดำเนินงาน ด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดอาคารสถานที่ไม่ทั่วถึง

2.6 การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ให้มีการเตรียมการสอน และให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนด้านการเตรียมการสอน โดยจัดทำแบบมาตรฐานในการทำแผนการสอนหรือ บันทึบทักการสอนอย่างเพียงพอ และสะดวกในการใช้ และอาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอน โดยทำแผนการสอนหรือ บันทึบทักการสอน

ในด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดการฝึกอบรมหรือส่งอาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ และจัดหาเอกสารและวารสารทางวิชาการให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษา

ในด้านการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาทุกแห่ง ส่งผู้เรียนไปศึกษาหรือฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น

ส่วนการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนชั้นเรียน และจากการรายงานของหัวหน้าคณะวิชา/แผนกวิชา นอกจากนี้สถานศึกษาทุกแห่ง ยังมีการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งระบุไว้ในบันทึกการนิเทศ

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหา เรื่องอาจารย์ผู้สอน ไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

2.7 การดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีจุดเน้นในการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ และส่งเสริมจริยธรรม การวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คำนึงถึงนโยบายหรือจุดเน้นของกรมอาชีวศึกษา นโยบายที่ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดความต้องการของผู้เรียน ความพร้อมของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้

ในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถานศึกษาทุกแห่ง มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการ จัดกิจกรรมในสถานศึกษา กำหนดให้อาจารย์ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นที่ปรึกษากิจกรรมอย่างน้อยคนละ 1 กิจกรรม โดยอาจารย์ในคณะวิชา/แผนกวิชา ต้องรับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคณะวิชา / แผนกวิชา แต่ละกิจกรรมต้องมีการคัดเลือกคณะกรรมการ จัดทำแผนดำเนินงาน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน กำหนดให้วันสำคัญ ๆ ในรอบปี เป็นวันแสดงผลงานของผู้เรียนแต่ละกิจกรรม และมีการรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม

สำหรับการจัดอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม สถานศึกษาทุกแห่งให้อาจารย์ใน คณะวิชา/แผนกวิชา ต้องรับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคณะวิชา/แผนกวิชา และนักศึกษาเป็นผู้เลือกอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเอง

ส่วนการจัดกลุ่มนักศึกษาเข้ากิจกรรม สถานศึกษาทุกแห่งจัดแยกตามระดับ การศึกษา และจัดแยกตามสาขาวิชาหรือแผนกวิชา

กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมที่คณะกรรมการนักศึกษากำหนดขึ้น กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรม ตามนโยบายของสถานศึกษาหรือหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป กิจกรรมด้านการกีฬาต่าง ๆ และ การ จัดนิทรรศการทางวิชาการ

ในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม สถานศึกษาส่วนใหญ่ ใช้วิธีการ ติดตามจากการรายงานของหัวหน้างานกิจกรรม อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมประเมินและรายงาน ให้ทราบเป็นระยะ ๆ ตามแผนดำเนินงานและปฏิทินปฏิบัติงานของชุมนุมหรือกิจกรรม และจาก การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถาน ศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาเรื่อง ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายตามความต้องการ ของผู้เรียน

2.8 การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล

การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน มีการรวบรวมระเบียบ เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการแล้วกำหนดแนวปฏิบัติ และ กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผล ให้อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธี ให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด ควบคุม ดูแล และตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ วิธีการ ระบบการวัดผลและประเมินผล และติดตามกระตุ้นให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำเอกสาร หลักฐาน ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล โดยจัดให้มีแบบบันทึกการวัดผลและประเมินผลให้เพียงพอ และสะดวกในการใช้

ในด้านการดำเนินงานต่อเนื่องจากการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษา
ทุกแห่ง ให้มีการสอนซ่อมเสริมผู้เรียนก่อนที่จะให้สอบแก้ตัว จัดทำคลังข้อสอบ ให้มีการปรึกษา
หารือระหว่างอาจารย์ผู้สอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการวัดผลและประเมินผล และ
ติดตามแก้ผลการเรียนให้สมบูรณ์ทุกรายวิชา

การติดตามและประเมินผลการดำเนินการวัดผลและประเมินผล สถาน
ศึกษาทุกแห่ง ได้กำหนดให้มีการรายงานการประเมินผลเป็นระยะ จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับ
การประเมินผลผู้เรียน ตรวจหลักฐานการวัดผลและประเมินผล และจัดตั้งคณะทำงานติดตาม
และประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล โดยมีคำสั่งของสถานศึกษา มอบหมาย
ให้ฝ่ายวิชาการจัดทำเอกสารระเบียบปฏิบัติ เรื่องการวัดผลและประเมินผลให้อาจารย์ทุกคนทราบ
และมอบหมายฝ่ายวัดผลประเมินผลจัดทำเอกสารการประเมินผลและติดตามการดำเนิน
งาน/รายงานผล ตามกำหนดในปฏิทินปฏิบัติงาน

ส่วนการนำผลการวัดผลและประเมินผลไปใช้ สถานศึกษาทุกแห่งนำผลไป
ใช้ในการปรับปรุงการสอนของอาจารย์ผู้สอน และปรับปรุงวิธีการวัดผลและประเมินผล

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษา
ทุกแห่งประสบปัญหาเรื่องอาจารย์ผู้สอนส่งข้อมูลรายงานผลการเรียนไม่ทันตามกำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาดูภาพ และปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการใน
สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ในปีการศึกษา 2539 สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีประเด็นที่
ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับหลักการและ
จุดหมายของหลักสูตร

การกำหนดนโยบายในการดำเนินงานทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า สถาน
ศึกษา กำหนดนโยบาย โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้น และปรัชญาของ
กรมอาชีวศึกษา และความสอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร โดยมีผู้บริหาร
สถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกัน

กำหนดนโยบาย และแจ้งนโยบายแก่ผู้ปฏิบัติโดยแจ้งที่ประชุม แจ้งผ่านหัวหน้าแผนกวิชาถึง อาจารย์ในแผนกวิชา และจัดพิมพ์ไว้ในเอกสารของฝ่ายวิชาการ ซึ่งแจ้งให้อาจารย์ทุกคน ผู้วิจัย เห็นว่า การดำเนินงานด้านการบริหารจำเป็นจะต้องมีการกำหนดนโยบายของหน่วยงานเป็นที่แน่นอน ชัดเจน แจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานทราบและเข้าใจตรงกัน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่นโยบายกำหนดไว้ ซึ่งสถานศึกษาได้ดำเนินการเหมาะสมสอดคล้องกับ หลักการบริหารที่ สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์ (2534) กล่าวว่า นโยบายที่ดีนั้น ต้องสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ เป็นลายลักษณ์อักษร ชัดเจน วัดได้ รับผิดชอบต่อผู้ปฏิบัติ กำหนดจากระดับสูง และความจำเป็นเฉพาะให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและปรับทัศนภาพแวดล้อม

การส่งเสริมการวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของ หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า มีการประชุมชี้แจงหรือประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดทำแผนงานวิชาการ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการ วางแผนงานวิชาการจำเป็นจะต้องให้ผู้ปฏิบัติได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เพราะหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินงานทางวิชาการ ดังที่ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา โดย มีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร และจัดทำแผนงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า จัดทำโดยกำหนด นโยบาย แล้วมอบให้แก่คณะวิชา/แผนกวิชา/ฝ่าย/งาน เขียนแผน/โครงการ ซึ่ง คณะวิชา /แผนกวิชา มีการประชุมเขียนแผนงาน/โครงการ ร่วมกันแล้วนำเสนอผลงาน หรือฝ่าย ที่รับผิดชอบ ทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการแผนงานของสถานศึกษาพิจารณา กลับรองความเป็นไปได้ และความเหมาะสมแล้วเสนอขออนุมัติแผน/โครงการ ซึ่งได้มีการ วิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตรกับสภาพของท้องถิ่น และความพร้อมของสถานศึกษา และวิเคราะห์งบประมาณในแต่ละปีให้เหมาะสมกับแผนปฏิบัติงานในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ สถานศึกษาได้มีการวางแผนและดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการ นั้น สถานศึกษา ดำเนินการจัดทำได้เหมาะสม โดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมดำเนินการ มีการทำงานที่เป็นระบบ ระเบียบแบบแผนชัดเจน เป็นขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2530) กล่าวไว้ว่า การกำหนดเป้าหมายและแผนงานโดยผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมกันจัดทำ เป็นการ ช่วยขจัดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการปฏิบัติให้ลดน้อยลงได้ และ เสรี ลาชโรจน์ (2531) ได้กล่าวถึง การวางแผนงานวิชาการ ไว้ว่า การวางแผนเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งในการ

บริหารงานวิชาการในโรงเรียน ผู้บริหารจะมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการควบคุมดูแล เพราะแผนงานวิชาการนั้น เป็นตัวนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นตัวบ่งชี้ไปสู่จุดหมายของหลักสูตร นั้นเอง แผนงานโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน จึงมีเป้าหมายอยู่ที่การสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นสำคัญ ดังนั้น การวางแผนปฏิบัติการของโรงเรียน จึงควรมีคณะกรรมการประกอบด้วย บุคคลระดับผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้างาน ทั้งนี้ เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นทั้งเจ้าของโครงการ และผู้รับผิดชอบ ดูแล ติดตามประเมินงานอยู่ในตัว และ ทวงรัตน์ วิเวกานนท์ (2526) กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ นั้น ผู้บริหารจะต้องวางแผนร่วมกับบุคลากรทุกคน แล้วใช้วิธีกระจายอำนาจความรับผิดชอบ สนับสนุนให้ทุกคนทำงานโดยเต็มกำลังความสามารถ

การส่งเสริมการดำเนินงานของฝ่ายวิชาการให้เป็นไปตามแผน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงโครงการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดพิมพ์แผนงาน/โครงการ เผยแพร่และแจ้งให้อาจารย์ทราบ มีแผนป้ายแสดงแผนการปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดทำปฏิทิน ปฏิบัติงาน แสดงวัน เดือน ปี ที่เริ่มต้น และสิ้นสุดของงาน/โครงการ/กิจกรรม และผู้รับผิดชอบให้เห็นชัดเจน มีการประสานงานให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ และขวัญกำลังใจ

ในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานทางวิชาการ ผลการวิจัย พบว่า มีการติดตามตรวจสอบ โดยผู้ปฏิบัติงานรายงานตามสายการบังคับบัญชา และผู้บริหารตรวจเยี่ยมอาคารเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีแผนติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ซึ่งแจ้งให้ผู้เกี่ยวกับทราบ เป็นลายลักษณ์อักษร และมีปฏิทินปฏิบัติงานวิชาการ ซึ่งระบุผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาในการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลตามแผนชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมการดำเนินงานทางวิชาการ และการติดตามตรวจสอบในการประสานงานที่จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ นั้น ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานประสานและติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีความคล่องตัวในการรายงานผล ซึ่ง นพ พงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) กล่าวว่า การประสานงานจะมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เมื่อจัดให้มีการเขียนโครงการ แผนงาน และวิธีทำงานต่าง ๆ ให้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ทุกคนได้ทราบ มีคณะกรรมการอันประกอบด้วย ตัวแทนของบุคลากรระดับต่าง ๆ ซึ่งได้ประชุมกันเป็นประจำ มีบุคลากรทำหน้าที่ประสานงาน มีคณะกรรมการระดับเดียวกัน ทำหน้าที่คล้าย ๆ กัน รับหน้าที่หารือเกี่ยวกับงานเฉพาะเรื่อง

มีปฏิทินกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานเรื่องต่าง ๆ ไว้ชัดเจน และมีการกระตุ้นเตือนเป็นครั้งคราว รวมทั้งมีระบบเสนอรายงานเป็นระบบ ที่เป็นทางการยึดหลักปฏิบัติได้แน่นอน นอกจากนี้ บุญมี เณรยอด (2534) กล่าวว่า ผู้บริหารควรจะได้ไปเยี่ยมห้องเรียนและสังเกตการสอนของครูอาจารย์ เป็นครั้งคราว

สำหรับปัญหาการดำเนินงาน ด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับ หลักการและจุดหมายของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหา ไม่สามารถ ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่นี้ ควรจัดตั้งคณะทำงานแบ่งแยกงานให้แผนกวิชา มอบหมายให้ช่วยดูแลดำเนินการติดตามตรวจสอบ ประชุมชี้แจงอาจารย์ในแผนกวิชาเพื่อขอความร่วมมือในการรายงานผล และประสานงานติดตามผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะการรายงานผลจะทำให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงแผน ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเอกชัย กี่สุรินทร์ (2529) กล่าวไว้ว่า แผนควรที่จะปรับปรุงได้ตลอดเวลา ถ้าได้มีการประเมินผลแล้วพบอุปสรรคหรือ ข้อบกพร่องของแผน ก็จะต้องมีการทบทวนหรือปรับปรุงแผนได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อไม่มีการรายงานผล ผู้ปฏิบัติก็จะไม่ทราบผลการดำเนินงาน ฝ่ายบริหารก็ไม่สามารถวางแผนปฏิบัติ หรือนำแผนไปปฏิบัติสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรประชุมชี้แจงให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนเห็นความสำคัญ และ รับผิดชอบรายงานผลการปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่

2. การดำเนินงานด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่

การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา จัดตามวุฒิการศึกษา ความสามารถ และประสบการณ์ ของอาจารย์ ซึ่งผู้ช่วยผู้บริหาร สถานศึกษาฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัดบุคลากรเข้ารับผิดชอบในสายงานวิชาการให้ครบทุกหน้าที่ ซึ่ง ระบุไว้ในเอกสารคำสั่งของสถานศึกษา ส่วนการจัดอาจารย์เข้าสอนในคณะวิชา / แผนกวิชา จัดให้สอนตามวิชาเอก วิชาโท หรือความถนัด โดยวิธีการประชุมอาจารย์ในคณะวิชา / แผนกวิชา เพื่อจัดแบ่งรายวิชาและห้องเรียน มีการติดตามประเมินผลการจัดบุคลากรจากการรายงานของหัวหน้าคณะวิชา/แผนกวิชา และจากการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับหลักการจัดบุคลากรในสายงานวิชาการ เพื่อให้ดำเนินงานทางวิชาการดำเนินไปด้วยดี ซึ่ง กมล ธิโสภา (2525) กล่าวว่า จะต้องมีการ

จัดบุคลากรทำงานด้านวิชาการให้เหมาะสม ตามวุฒิ ความรู้ และประสบการณ์ การจัดบุคลากรเข้าทำงานในสายงานวิชาการนั้น เป็นหน้าที่ของหัวหน้าสถานศึกษา ที่จะต้องตัดสินใจสั่งการ โดยคำนึงถึงหลักการความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ สำหรับหัวหน้างานสายวิชาการ เช่น หัวหน้าห้องสมุด หัวหน้าไลบรารีศึกษา หัวหน้าฝ่ายวัดผล หัวหน้าสถานศึกษา มักมอบให้ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นผู้สรรหา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526) และ ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา (2530) กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การจัดครูเข้าสอนจัดตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความพร้อม การประหยัด ประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การใช้ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ และ เครื่องมืออุปกรณ์ทุกด้านหรือด้านใดด้านหนึ่งให้เต็มที่ในเวลาทำงาน และในการแต่งตั้งให้บุคคลรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ ควรออกเป็นคำสั่งจากผู้บริหารโรงเรียน ระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ประกาศให้ทุกคนทราบ และเข้าใจตรงกัน

สำหรับปัญหาด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา ประสบปัญหา ขาดอาจารย์ผู้สอนในบางวิชา ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่นี้ สถานศึกษาควรจัดให้อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาที่ใกล้เคียงสอนแทน และมีการจัดรวมห้อง และผู้บริหารควรมีการวางแผนเกี่ยวกับบุคคล ซึ่ง เอกชัย กี่สุรินทร์ (2529 : 118) กล่าวถึง การวางแผนใช้คน และประโยชน์ของการวางแผนเกี่ยวกับบุคคล ว่า การวางแผนใช้คนนี้ เป็นการพยายามใช้คนที่มีอยู่ในหน่วยงานให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และประโยชน์ของการวางแผนเกี่ยวกับบุคคล จะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงาน และช่วยพัฒนาคนตามแนวทางที่ต้องการ ตลอดจนช่วยให้บุคลากรแต่ละคนมีภารกิจที่เหมาะสม ไม่มีการทำงานมากเกินไปหรือน้อยเกินไป

3. การดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีวัตถุประสงค์ / เป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร และ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุรินทร์ (2529) กล่าวไว้ว่า บุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูซึ่งทำหน้าที่สอนถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ไปสู่นักเรียน เมื่อทำงานไปเป็นเวลานาน ๆ ควรได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ให้มีมากขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการทำงาน of ครู จากการศึกษาที่สถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาบุคลากร โดยกำหนด

โครงการพัฒนาบุคลากรไว้ในแผนปฏิบัติงานวิชาการ มีการวิเคราะห์ความจำเป็นจากนโยบายของสถานศึกษา และหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป ความจำเป็นของหน่วยงาน และการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร ซึ่งได้จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร โดยคำนึงถึงความต้องการของอาจารย์ การก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ และเทคโนโลยี และผู้รับการพัฒนาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้น ได้แก่ การนิเทศภายใน อบรม สัมมนา และฝึกปฏิบัติการภายในสถานศึกษา กิจกรรมไปอบรมศึกษาดูงาน ชมการสาธิตจากหน่วยงานอื่น และสถานประกอบการ และกิจกรรมปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ และอาจารย์ที่บรรจุใหม่ มีการส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนไปอบรมสัมมนาศึกษาดูงาน หรือศึกษาต่อตามสถาบันต่าง ๆ โดยแจ้งข่าวให้ทราบตามหนังสือราชการ และการประชาสัมพันธ์ และออกหนังสือคำสั่งให้ไปอบรมสัมมนา ศึกษา ดูงานทางวิชาการ นับได้ว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรได้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาบุคลากรที่ กิติมา ปรีดีดิถก (2532) กล่าวไว้ คือ กำหนดขอบเขตและทิศทางของการพัฒนา วางแผนพัฒนาบุคลากรตามกำหนดขอบเขตหรือนโยบายนั้น ๆ และประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การประชุมสัมมนา การศึกษาเฉพาะเรื่อง การสาธิตงาน และการสอน การศึกษาดูงานนอกสถานที่ และ การศึกษาต่อ นอกจากนี้สถานศึกษายังได้มีการติดตามประเมินผลจากการสังเกตการปฏิบัติงาน และพิจารณาผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และ ให้อาจารย์ผู้สอนส่งรายงานการอบรมสัมมนา หรือศึกษา ดูงาน ให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง และให้นำเสนอรายงานการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แก่อาจารย์ในแผนกวิชาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่ได้ไปอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานกลับมาแล้ว ซึ่งได้ระบุไว้ในบันทึกการประชุมถึงการให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน มาปฏิบัติและขยายผล ตามที่ได้รับการพัฒนา มาในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การติดตามผลเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ทราบว่า ผลการดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ สุรียพร ดุนทรศาสตร์ (2528) ได้กล่าวว่า หลังจากองค์การได้จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรแล้ว ต้องดำเนินการติดตามผล ซึ่งเป็นการประเมินผล หลังจากรับการพัฒนาผ่านไปแล้วระยะหนึ่ง เพื่อติดตามดูว่า ผู้รับการพัฒนาได้เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ ได้นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงใด

จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาดำเนินการด้านการพัฒนาบุคลากร โดยมีการวางแผน กำหนดโครงการ และแจ้งให้ทราบทั่วกันในที่ประชุม เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลของการตัดสินใจสั่งการ ดังที่ เอกชัย กิสุพันธ์ (2529 : 46) กล่าวว่า การตัดสินใจสั่งการที่ดีนั้น ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนโดยส่วนรวมมากที่สุด ซึ่งทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ และจะต้องมีการวางแผนการดำเนินการด้วย

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหา คือ ไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาความต้องการของอาจารย์ ได้มากเท่าที่ควร ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่นี้ ผู้บริหารควรประชุมชี้แจง ให้อาจารย์ศึกษาแสวงหาความรู้ทางวิชาการจากสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกระตุ้นให้อาจารย์ผู้สอนได้พัฒนาตนเอง เพราะการจัดกิจกรรมให้ทั่วถึงตามความต้องการของบุคลากรทุกคนย่อมเป็นไปได้ยาก ปัจจุบันสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ มีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพของคน ก่อให้เกิดความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ มากมาย หากได้สนใจศึกษา นับเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาได้

4. การดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน

การดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีนโยบายให้อาจารย์ผู้สอนผลิตสื่อขึ้นใช้เอง และส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนการจัดสื่อการเรียนการสอน โดยมีคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อบริการสื่อการเรียนการสอน และ อำนวยความสะดวกด้านวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการผลิตสื่อ มีการจัดซื้อ ร่วมกันผลิตและพัฒนาสื่อ ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) เสนอข้อคิดไว้ว่า การจัดสื่อการเรียนการสอน ครูอาจารย์สามารถจัดทำขึ้นเอง ให้นักเรียนจัดทำขึ้น หรือมีการเตรียมงบประมาณไว้จัดซื้อ และจากการที่สถานศึกษา ได้กระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาสเยี่ยมชม และดูงานในสถานศึกษาที่มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นับได้ว่า สถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน ซึ่ง กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่น่ามาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้

ยังจัดให้มีหัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน จัดเก็บ ดูแล และบำรุงรักษา ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวถึงแนวทางการจัดสื่อการเรียนการสอนไว้หลายประการ ประการหนึ่งได้แก่ ควรมีบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการจัดหาและบริการให้มีประสิทธิภาพ

การติดตามประเมินผลสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาใช้วิธีสอบถามอาจารย์ผู้สอน สังเกตการสอนของอาจารย์ผู้สอน สอบถามผู้เรียน และประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิดานันท์ มลิทอง (2531) กล่าวว่า สื่อที่ใช้ในการสอนนั้น ควรมีการประเมินผลในชั้นตอนต่างๆ และชั้นตอนหนึ่งได้แก่ การประเมินผลที่ได้จากการใช้สื่อเป็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยตรงว่า เมื่อเรียนแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้หรือไม่ ผลที่ได้เป็นไปตามเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ และสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2533) กล่าวไว้ว่า วิธีการประเมินผลสื่อการเรียน โดยตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน วิธีนี้เป็น การหาประสิทธิภาพของสื่อ และเป็นการพิสูจน์คุณภาพและคุณค่าของสื่อการเรียนนั้นด้วย วิธีการนี้อาจทำได้โดยกำหนดเกณฑ์ หรือมาตรฐานขั้นต่ำสุดไว้ หรือพิจารณาจากการเปรียบเทียบผลการสอบหลังเรียนและก่อนเรียน

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหาเรื่องสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่นี้ ผู้บริหารนอกจากจะมีการส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง ให้มากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการจัดสื่อการเรียนการสอนที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวไว้แล้ว ยังมีแนวทางอื่นอีก อาจจะเป็นการขอรับบริจาคจากองค์การ มูลนิธิ หรือเอกชน ซึ่ง นพ พงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องทราบและมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสมาคมต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อหาทางดึงมาให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5. การดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

การดำเนินงานด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีจุดเน้นเรื่องการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี และความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ ซึ่งคณะวิชา / แผนกวิชา จะมีส่วนร่วมในการจัดบริการโดยการประสานงานกับงานฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดบริการแนะแนวมีสถานที่ให้บริการเป็นสัดส่วน มีอาจารย์ที่มีความรู้

ความสามารถในการบริการแนะแนว มีระเบียบสะสมที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ และมีระบบบริการที่ดี สำหรับการจัดการบริการห้องสมุด มีสถานที่เป็นสัดส่วนเฉพาะ มีบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเต็มเวลา มีระบบการสืบค้นหนังสือ/ข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพ นับได้ว่าสถานศึกษามีการดำเนินการที่สอดคล้องกับ เอกชัย ก็สุพันธ์ (2529) กล่าวไว้ว่า บริการแนะแนวจะต้องมีครูที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านแนะแนวโดยตรงทำหน้าที่ ส่วนการจัดการบริการห้องสมุด มีบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเต็มเวลา มีระบบการสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง บริการรวดเร็ว ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนจัดทำเอกสารวิชาการเผยแพร่ ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาจัดได้สมกับเป็นแหล่งวิทยาการรวมความรู้ที่เชิญชวนให้มาใช้บริการ

การจัดบรรยากาศที่มุ่งใจและเอื้อต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการจัดบริเวณให้สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบสวยงาม และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เพียงพอ และได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพดี นับได้ว่า ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อผู้เรียน เพราะสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อยู่มาก ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่จะให้การศึกษาในทางที่ดี ทางงาม มีความสะอาดเรียบร้อยและเป็นระเบียบ ดังนั้น ความเป็นระเบียบและสะอาดเรียบร้อยของอาคารห้องเรียน และบริเวณ ซึ่งควรมีการปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นด้วย จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะให้การเรียนรู้ในด้านสุนามย์และความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็ก

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดการบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ประเด็นปัญหาเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดอาคารสถานที่ไม่ทั่วถึง ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาในเรื่องนี้ ผู้บริหารควรมอบหมายให้หัวหน้าคณะวิชา / แผนกวิชา รับผิดชอบดูแล บำรุงรักษา และจัดโครงการส่งเสริมวินัยรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) กล่าวว่า ยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่นักบริหารจะต้องประสบกับการที่จะต้องแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนอาจจะมีไม่เหมือนกัน ถ้านักบริหารนั้นตรวจตรา เอาใจใส่ ก็คงจะช่วยแก้ปัญหาได้มาก

6. การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีนโยบายจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ให้มีการเตรียมการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการสนับสนุนด้านการเตรียมการสอน โดยจัดทำแบบมาตรฐานในการทำแผนการสอน หรือบันทึกการสอนอย่างเพียงพอ และสะดวกในการใช้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอน โดยทำแผนการสอนหรือบันทึกการสอน นอกจากนี้มีการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดการฝึกอบรม หรือส่งอาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการสอนแบบใหม่ และจัดหาเอกสารและวารสารทางวิชาการให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษา จากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการ โดยมีนโยบายจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการเตรียมการสอน นั้น เป็นการวางแผนการสอน ซึ่ง สอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ให้ความเห็นว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนวิชาหนึ่งวิชาใดล่วงหน้า โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเอกสารหลักสูตรต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกำหนดการสอนและแผนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนในด้านการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาส่งผู้เรียนไปศึกษาหรือฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น จากผลการวิจัยดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษามีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรนั้น นับได้ว่า สถานศึกษาเห็นความสำคัญของหลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างมาก และครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังที่ บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนแม่บทของการจัดการศึกษา จำเป็นที่ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับหลักสูตร สำหรับเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผู้บริหารควรจะได้ศึกษา และส่งเสริมให้ครูได้จัดทำ เพื่อความสะดวกในการนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน และบันทึกการสอน ซึ่ง จำเนียร ศิลปวาณิช (2538) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการสอนไว้ พอสรุปได้ว่า ช่วยให้ครูสามารถดำเนินงานในการเรียนการสอนได้ตรงตามหลักสูตร สอนได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูง และมีความชำนาญในการสอน ช่วยให้ครูมีเวลามากพอในการจัดหา และจัดสื่อการเรียนการสอนไว้พร้อมสำหรับนักเรียน และช่วยให้

ครูสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนได้ เช่นที่ สถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา จัดให้นักศึกษาได้มีการฝึกงานในสถานประกอบการตามความเหมาะสมแก่การเรียนในระดับวิชาชีพ เป็นต้น

ในด้านการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนชิ้นเรียน และจากการรายงานของหัวหน้าคณะวิชา/แผนกวิชา นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีบันทึกการนิเทศ ไปด้วย จากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ดังที่ สังกัด อุทยานันท์ (2532) กล่าวถึง งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน และการวัดและประเมินผลการเรียน

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหา อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุม อบรม ชี้แจง ให้อาจารย์ผู้สอนศึกษาลักษณะหลักสูตรให้เข้าใจ จัดนิเทศภายใน ให้อาจารย์ดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยวางแผนการสอนให้เหมาะสม และมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่ง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึง บทบาทผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างชัดเจน พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่าง เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน และวางแผนในการเตรียมการและดำเนินการใช้หลักสูตร จัดเตรียมบุคลากรโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม ชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา เป็นต้น เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

7. การดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การดำเนินด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีจุดเน้นในการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ และส่งเสริมจริยธรรม โดยการวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คำนึงถึงนโยบายหรือจุดเน้นของกรมอาชีวศึกษา นโยบายที่ผู้บริหารสถานศึกษา

กำหนด ความต้องการของผู้เรียน ความพร้อมของสถานศึกษา และ ความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น ส่งเสริมการจัดกิจกรรม โดยจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้ ในการดำเนินการ จัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาอกระเบียบข้อบังคับว่าด้วย การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และกำหนดให้อาจารย์ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นที่ปรึกษากิจกรรมอย่างน้อยคนละ 1 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมมีการคัดเลือกคณะกรรมการ จัดทำแผนดำเนินงาน จัดทำปฏิทิน ปฏิบัติงาน และมีการรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษามีการดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 (กรมวิชาการ, 2537)

ส่วนกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น นอกเหนือจากกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมตามที่คณะกรรมการนักศึกษาจัดขึ้น กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมตามนโยบายของสถานศึกษาหรือหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป กิจกรรมด้านการกีฬาต่าง ๆ และการจัดนิทรรศการทางวิชาการ ในการจัดกลุ่มนักศึกษาเข้ากิจกรรม สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดแยกตามระดับการศึกษา และจัดแยกตามสาขาวิชาหรือแผนกวิชา ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่ง ภิญญู สาร (2526) กล่าวว่า งานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จะสมบูรณ์ไม่ได้ ถ้าขาดการจัดกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยอาศัย "กิจกรรมเสริมหลักสูตร" หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน นอกจากนี้ยังได้มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยการรายงานของหัวหน้างานกิจกรรม จากการรายงานของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม ประเมินและรายงานให้ทราบเป็นระยะ ๆ และติดตามจากการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมจะติดตามจากแผนดำเนินงานและปฏิทินปฏิบัติงานของชุมนุมหรือกิจกรรม และจากการรายงานของกรรมการชุมนุมหรือกิจกรรม จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาให้มีการรายงานผลการดำเนินงานตามสายการบังคับบัญชา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ควรประเมินโดยวิธีไม่เป็นทางการบ้าง เช่น จากการเยี่ยมชม สังเกต สัมภาษณ์ พูดคุย สอบถาม ฯลฯ ดังที่ เอกชัย กิสุพันธ์ (2528) กล่าวถึงหลักในการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน วิธีการประเมินผล และองค์ประกอบในการประเมิน ไว้มากมาย ประการหนึ่งในหลักการประเมิน ได้แก่ ต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนควรกระทำต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ในวิธีการประเมินกล่าวไว้ว่า อาจใช้วิธีการต่าง ๆ คือ การใช้แบบสอบถาม การบันทึกจากการสังเกต การใช้ สังคมมิติ การจัดอภิปราย การสัมภาษณ์และการเยี่ยมชมนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน

สำหรับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหา ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน สำหรับปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา อาจจัดประชุมชี้แจงขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมควรดำเนินการจัดกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น และ ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ทั้งนี้เป็นไปโดยหลักการที่ว่ากิจกรรมที่จัดขึ้น ควรตอบสนองความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง และจัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าร่วมและดำเนินการเอง โดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์ (นพ พงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2534)

8. การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล

การดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน โดยการรวบรวมระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการแล้วกำหนดแนวปฏิบัติ และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผล ให้อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธี ให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด ควบคุม ดูแล และตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ วิธีการ ระบบการวัดผลและประเมินผล และติดตามกระตุ้นให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำเอกสาร หลักฐาน ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สนับสนุนการดำเนินการโดยจัดให้มีแบบบันทึกการวัดผลและประเมินผลให้เพียงพอและสะดวกในการใช้ ในด้านการดำเนินงานต่อเนื่องจากการวัดผลและประเมินผล ให้มีการสอนซ่อมเสริมผู้เรียนก่อนที่จะให้สอบแก้ตัว จัดทำคลังข้อสอบ ให้มีการปรึกษาหารือระหว่างอาจารย์ผู้สอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และติดตามแก้ผลการเรียนให้สมบูรณ์ทุกรายวิชา

ส่วนการติดตามและประเมินผลการดำเนินการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาได้กำหนดให้มีการรายงานการประเมินผลเป็นระยะ จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลผู้เรียน ตรวจหลักฐานการวัดผลและประเมินผล ซึ่งผลการวัดผลและประเมินผลจะนำไปใช้ในการปรับปรุงการสอนของอาจารย์ผู้สอน และปรับปรุงวิธีการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้คำสั่งของสถานศึกษา มีการมอบหมายฝ่ายวิชาการจัดทำเอกสารระเบียบปฏิบัติเรื่องการวัดผลและประเมินผล ให้อาจารย์ทุกคนทราบ และมอบหมายฝ่ายวัดผลประเมินผลจัดทำเอกสารการประเมิน และติดตามการดำเนินงาน/รายงานผล ตามกำหนดในปฏิทินปฏิบัติงาน

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าว สอดคล้องกับที่ พันธุ์ หันนาคินทร์ (2529) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลไว้ พอสรุปบางประการ ได้แก่ การกำหนดนโยบายของสถานศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผล การจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ การตรวจสอบดูว่า ครูได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลถูกต้อง ครบถ้วนตามเกณฑ์ในการประเมินผลที่กระทรวงศึกษาธิการ ไว้ และพร้อมพรรณ อุดมสิน (2531) กล่าวว่า ผลจากการวัดและประเมินผลจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้สอน และนักการศึกษา เพื่อใช้ในการปรับปรุงวิธีสอน นอกจากนี้ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึง ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการเรียน ในด้านประโยชน์ต่อผู้บริหาร ว่า ช่วยให้รู้สถานการณ์ทางการศึกษาที่แท้จริงของสถานศึกษา...ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา... รวมทั้งยังเป็นข้อมูลช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลทั้งหลายในสถานศึกษา

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาประสบปัญหา อาจารย์ผู้สอนส่งข้อมูลรายงานผลการเรียนไม่ทันตามกำหนด ปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารควรพิจารณาสาเหตุของปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว หรืออาจดำเนินการ โดยประชุมชี้แจง มอบหมายให้อาจารย์ฝ่ายวัดผลเร่งรัดอาจารย์ผู้สอนให้ส่งข้อมูลผลการเรียนให้ทันเวลา จัดบุคลากรให้เพียงพอ และจัดหาเครื่องมือประเมินผลที่ทันสมัยใช้ได้สะดวกขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล และปฏิทินปฏิบัติงาน ดังได้ดำเนินการอยู่แล้วนั้น ก็เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ตรงกันและตรงเวลา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดและประเมินผล (กรมวิชาการ, 2534) บุคลากรในสถานศึกษา จึงควรเห็นความสำคัญและปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุผล ตามแผนงานที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. ควรจัดตั้งคณะทำงานติดตามและประเมินผล ทำหน้าที่ประสานงานและติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อลดและแก้ปัญหาดังกล่าว และเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานทางวิชาการในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และรายงานต้นสังกัดได้อย่างชัดเจน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุม อบรม ชี้นำ ให้อาจารย์ผู้สอน ศึกษาหลักสูตร ให้เข้าใจ จัดนิเทศภายใน ให้อาจารย์ดำเนินการจัดการสอน โดยวางแผนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และมีการประเมินผล การใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจง ขอความร่วมมือในการวางแผนจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร จัดกิจกรรมให้หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น และอาจารย์ที่ ปรึกษากิจกรรมควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด

ควรดำเนินการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคลากร ตามความต้องการของสถานศึกษา ให้ เพียงพอ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ที่ได้รับรางวัล พระราชทานติดต่อกัน สังกัดกรมอาชีวศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย